

MØTEREFERAT ÅPNE KOMMUNEVISE MØTER REGIONAL PLAN FOROLLHOGNA VILLREINOMRÅDE

Regjeringen vil gi viktige villreinområder status som "Nasjonale villreinområder" og Forollhogna er et av ti slike villreinområder. På bakgrunn av dette har Hedmark fylkeskommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune fått i oppdrag å utarbeide regional plan for Forollhogna villreinområde. I den forbindelse ble det invitert til åpne møter i hver kommune for å gi en kort orientering om planarbeidet, samt for å lytte til lokale brukere og interessenter i området.

Tema for møtene

- Orientering om planprosessen, bakgrunn, mål og hensikt med planarbeidet
- Kartlegging av villreinens leveområde (NINA rapport 528)
- Korte innlegg fra ulike ståsted om bruk og interesser i området

Deltagelse

Det møtte 140 deltagere totalt på de åpne møtene.

Presentasjonen legges ut på hjemmesiden til www.hognareinen.no. Flere av deltagerne ønsket villreinrapporten og vi bestiller ca 100 rapporter.

RØROS

9. mai - Glåmos samfunnshus

Til Stede:

Totalt møtte 17 personer. Fra STFK møtte Per Olav Skurdal Hopsø, Tove Gaupset og Kristin Prestvold. Fra HFK møtte Wilhelm Murray og prosjektleder Hilde Nystuen. Ordføreren ledet møtet. Petter Hermansen fra kommunen og deltaker i arbeidsgruppa deltok også.

Innlegg:

1) Orientering om planprosessen v/ Hilde Nystuen

2) Kartlegging av villreinens leveområde v/ Terje Borgos

- Mye informasjon om historisk bruk av området i boka "Opplev Forelhogna" av Meli/Storhøy/Brox)
- Flere grunneiere ønsket NINA-rapporten tilsendt (Jens Gullikstad, Stein Erik Selboe, Roald Galåen)
- Markert tidligere trekk øst/vest ved Hessjøen – Kjurredalen. Fangstanlegg registrert her.
- 1956 Glåmos med – og samme grense som planområdet i dag.
- Røros vald – 34 fellingstillatelser, men må forhandle om overgangsavtaler, vedtekter og styre

3) Korte innlegg fra ulike ståsted om bruk og interesser i området

- Småviltjakt. En større privat eiendom + Statens grunn, samt mange mindre småviltområder mer bygdenært.
- Generelt lite setring i området. Lite utleie. Lite hundekjøring og hest. Noe trafikk veien inn til Rødsjøen. I Røddalen spredte buer. Fint å sykle inn fra Kongens til Rødsjøen og fiske i Rødsjøen er attraktivt. Kontaktperson Stein Inset - Rørosgård – grunneierlag.
- Røros reiseliv tilrettelegging sykkelstier etc.
- Røros skytterlag – bane ved Kongens.
- Historisk er området brukt til beite og måssåtak av bygdene rundt. Gruvedrift Kjurredalen
- Området er relativt lite brukt av Rørosinger, men mer av folk i de tilgrensende grendene som Galåen, Sundet, Orvos, etc.
- Sterk trafikkøkning til Nordgruveområdet de seneste (par siste) år. Mye utlendinger; markant økning sist høst. Spesielt mye kulturminner rundt Kongens gruve.
- Dette tilsier at kanalisering av ferdsel kan bli et tema vi bør se nærmere på (kommentar fra Kristin Prestvoll).

- Pilgrimsleden mer gunstig mtp slitasje. Få kartlagt gamle ferdsselsveier/kjøreveier. Skiløype fra Kongens gruve og det er noe transport med scooter til buer. Hundekjøring over til Kjurrudalen.
- Lokale innspill til kommuneplanen at hytteområdene skal ligge bygdenært, nære vei og tilknytning til eksisterende bebyggelse. Mange innspill til Galåen hytteområde.
- Tematikken sammenblanding tamrein/villrein. Sperregjerde og drivveier tamrein – jobbes med gjerde i Rugldalen – vil det påvirke hytteutbyggingen her? Ferdseil/grinder, elg aldri 100 % tett og drivveier er aktuelt. Følger jernbanegjerdet.
- Gjerdet ved Aursunden og økt ferdsel i Sylan/Skardølsområdet påvirker tamreinen og øker presset i Rugldalen. Kjurrudalen er et mer naturlig stengsel, sjelden at tamrein drar over Kjurrudalen. Kun unntaksvis sammenblanding høsten. Må ha snøføre for å få den tilbake eller evt. trøanlegg. 30 års sykluser på tamreinen.

TOLGA

10. mai - Fjellheim i Vingelen

Til Stede:

Totalt møtte 20 personer. Fra HFK møtte Wilhelm Murray og prosjektleder Hilde Nystuen. Ordføreren ledet møtet. Kjetil Brodal fra kommunen og deltaker i arbeidsgruppa deltok også.

Innlegg:

1) Orientering om planprosessen v/ Hilde Nystuen

2) Kartlegging av villreins leveområde v/ Hallvard Urset

- Fangstanlegg viser tidligere trekk over til Knutshø og Rendalen.
- Tellende areal Tolga og Os – 900 m.o.h.
- Tellende areal Midtre Gauldal, Holtålen og Tynset – 800 m.o.h.
- Tellende areal Rennebu – 700 m.o.h.
- 1960-70 tallet fostringsflokker i Holtålen, men ikke i dag.
- Vinterbeite Y-tangen og Sandfjellet
- Bruk av skogen mer nå enn tidligere, og myrene for avkjøling. Ved Svarthølet ei lokal snøfonn som ligger til august
- Leveområdegrensa er ei arbeidsgrensa for planarbeidet. Nasjonalt villreinsareal – kan være retningsgivende for tellende areal senere
- Det har vært en utvikling i reinstammen fra 1956 til i dag. 1972 rettet avskyting. Bruken henger sammen med antall dyr. I dag har slaktevektene gått ned (brems, jakt, klima, antall dyr)
- Fluktavstanden er ulik for ulike typer ferdsel. I Forollhogna kortere fluktavstand. Konferanse på Hjerkin – foredrag om ferdsel – www.villrein.no
- NINA rapport 819 (2001) – Kartlegging av beiter i Forollhogna

3) Korte innlegg fra ulike ståsted om bruk og interesser i området

Friluftsliv/ Idrett/Mosjon v/ Vingelen Idrettslag Bjørn Ivar Rye

- Vingelen Idrettslag har 300 medlemmer og et allsidig idrettslag. Skiskytteranlegg, lysløype, fotballbane, skihytte, orienteringskart og løypenett helt inn til grensa. 4 summit race er hvert 4 år i Vingelen. Orienteringskart for Svartåsen, rundt skihytta, Dølaspretten (tidligere), turorientering og toppturer på sommerstid. Trimkasser vinter og sommer. Skiløyper til skihytta og mot Åsan. Løypeplaner rundt Knausvola hyttefelt. Scooter innover fra skihytta inn i NP til Storbekkbua (åpen bu). Eidsfjellrennet i påska.
- Hele området er et viktig rekreasjonsområde. Folkehelsa og trivselsaspektet er viktig.

Beitebruk/ Landbruk v/Leif Vingelen

- Villreinen trekker ned i Vingelen i april/mai og oktober/november.
- Stor utvikling og optimisme i landbruket i Tolga. Utmarksbeite er veldig viktig. Kartlegging av beite viser særdeles gode beiter.
- Sausetrer i landskapsvernområdet – Gjerbu og Bratthøa.

- For å intensivere bruken av beite er det behov for å styre beitedyra med gjerder. Nasjonalt beiteprosjekt, områdeplaner. Båvola beitelag har sperregjerder og et område ved Kletten er helt inngjerdet.
- Færre som setrer, men mye nydyrking i seterområdene, inngjerdet. Behov for mer storfe på beite.
- Bjørk og bioenergi– avhengig av veier/traktorveier og utvikling av dem for å få tak i virket
- Verneområdene fungerer bra nå, og derfor provoserende hvis det blir enda flere grenser – noe som kan ødelegge de positive holdningene til vernet. Folk vet at reinen trekker fram til Båvola og Kletten, men ønsker ingen ny grense.
- Strøm er avgjørende for setringa
- Grunneierinteressene, kun private. De ønsker å være delaktige i prosessen. Involvering må på plass.

Hyttebygging v/Lars Buttingsrud Vingelen Utmarkslag

- Hyttebygging og flere hytter – blir det mer ferdsel? Heller retten til å ferdes fritt som gir økt ferdsel og markedsføring av området. I Forollhogna har nasjonalparkstatusen gitt mer ferdsel spesielt over fra Vanggrøftdalen til Synnerdalen. Ellers mindre bruk i resten av området.
- NP har villreinen som formål, men ikke nevnt i i formålet for landskapsvernområdene.
- Næringsutvikling i verneområdene og i randsonene, her kan det fort bli noen motsetninger. I randsonen til verneområdene bør det tenkes flerbruk.
- Villreinen enser ikke bygninger, men verre med nettinggjerder. Trekke inn grunneierne for å høre hvor villreinen går. Forollhognareinen er mindre sky enn f.eks i Knutshøg og lite var for bygninger og veier
- Knausvola har 30 hytter med plass til det dobbelte. Har god infrastruktur og burde få utvikle videre. Hyttebygginga har gitt 4-5 arbeidsplasser i året de siste årene. Viktig og attraktivt med fjellnære tomter, da fjellet er båndlagt i vern. Østsida er viktig alternativt område for hytter – da blir aktiviteten i bygda.
- 2 gammer, Midthøa og Eventjønn – behov for å ivareta dem
- Konkurransen sau og rein viktig forhold å ta hensyn til mtp forslaget om å øke vinterbestanden til 2000 dyr.

Andre innspill

- Hva ligger i de tre sonene og finnes det midler til å gjennomføre handlingsprogrammet?
- Grunneierne bør ta tak sjøl og være aktive i forhold til sonene.
- Viktig å se handlingsrommet. Landbruk Pluss gjelder også i nasjonalt villreinområde. Landbruket kan fortsette som før.

HOLTÅLEN

11. mai - Stentrøstuggu i Ålen

Til Stede:

Totalt møtte 12 personer. Fra HFK møtte prosjektleder Hilde Nystuen. Fra STFK møtte Per Olav Skurdal Hopsø, Tove Gaupset og Odd Arne Bratland. Ordføreren ledet møtet. Steinar Elven fra kommunen og deltaker i arbeidsgruppa deltok også.

Innlegg:

- 1) Orientering om planprosessen v/ Hilde Nystuen
- 2) Kartlegging av villreinsens leveområde v/ Terje Borgos
- 3) Korte innlegg fra ulike ståsted om bruk og interesser i området

Gruvedrift – Hessjøfeltet v/ Stødal

- Hessjøfeltet påvist 2,99 millioner tonn, mulig tonnasje 16 mill tonn kobber og sink.
- Tillatelse til drift på visse vilkår – jfr. Verneforskriften. Uttak utenfra, men luftesjakter inne i NP. Hvis gangene går i djupet er de ikke drivverdige. Dette er en rik forekomst ift f.eks Finland. 220.000 tonn i året. 50 års drift. 40-50 arbeidsplasser.
- Alternativ utnyttelse av malmen – rensing av CO²/eksos i kullgasskraftverk. Knust råmalm bringer med seg O² som fanger CO².

- Drake resources vedtatt undersøkelsesprogram på 50 mill.kr – 2011 juni helikopter befarings/målinger. Prøveboring vinter 2011/12.
- I følge Bergverksloven, kan man ta ut noe ved prøveboring.
- Fallet på malmlinsa kan være 45 grader og ikke lenger enn 1 km inn
- Vei og strøm inn for gruvedrift – transport er sentralt
- Hessdalen har dårlig vei og sliter med strøm til blant annet hytter.

Andre innspill

- Seterdrift på ei seter, reiseliv og matservering ved Øyungen. Innfallsporten og Meiåen.
- Kommuneplanen er på høring. Hessjøfeltet båndlagt område og må da reguleres innen 4 år. Omfattende KU. Nye hyttefelt inn i Hessdalen og fortetting/utvidelse på 30-40 hytter. Våreskjølen også hytter
- Løypekart ligger ute på nettet. Sykkeltur Øyungen rundt.
- Stien over fra Meiåen til Hogna høy prioritet sommerstid.
- Motorferdsel – kjører sjøl på nordsida, strengere i Hedmark. Men lite ulovlig kjøring. Skal man ha felles regime eller hver kommune for seg? Byggeskikken varierer også. Utfordring at alle skal ha like retningslinjer. Vanskelig med enhetlig forvaltning. Statsallmenning i nord og private i sør.
- Reduserer handlingsrommet med alle planene. Vanddirektivet, Circumferensen. Vanskelig med flere grenser
- Viktig med felles møter av og til med grunneiere i verneområdene.
- Forsvaret, skytefelt, fallskjermdropp. HV senteret bruker området ifb med øvelser
- Bestillingsdialogen – SNO styrer den.
- Handlingsprogrammet – regionale tiltak og kommunale tiltak – lettere å få ut midlene når nedfelt i handlingsprogrammet.
- Vegetasjonskartlegging i Øyungen lvo
- Regional plan for Røros Bergstad og Circumferensen opp i fylkestingene i juni. Handlingsprogrammet her ikke startet enda.

RENNEBU

18. mai - Kommunehuset på Berkåk

Til stede:

Totalt møtte 23 personer. Fra STFK møtte Per Olav Skurdal Hopsø og Tove Gaupset og fra HFK Wilhelm Murray. Ordføreren ledet møtet. Kjetil Værnes fra kommunen og deltaker i arbeidsgruppa deltok også.

Generelt:

Deltakere var grunneiere, dels med næringsinteresser i området, personer som ønsket å få bedre kunnskap om prosjektet og andre interesserte

Innlegg:

1) Orientering om planprosessen v/ Tove Gaupset

2) Kartlegging av villreinens leveområde v/ Raymond Sørensen

3) Korte innlegg fra ulike ståsted om bruk og interesser i området

Anne Kari Nyberg fortalte om restaurert seter og muligheter for næringsvirksomhet

Det ble en balansert drøfting og med inntrykk av en viss positiv forventning til planarbeidet.

- Er det snakk om en ny sone i forhold til tellende areal? Det ble klargjort at planen vil vise soner som ikke har noen sammenheng med tellende areal.
- Ad næringsvirksomhet – vil det settes begrensninger på rideturer inn i Forollhogna – vil plan ta opp dette som tema?
- Det finnes setre som driver næring inne i området (kfr., innlegg fra Anne Kari Nyberg). Dette er interessant, men menneskelige ressurser setter begrensninger på utnyttelse av denne ressursen. Aktuelle aktiviteter er div. arrangement (bryllup med mer, men ikke overnatting) Anne Kari Nyberg har restaurert en seter med mange bygninger som ønskes utnyttet til næringsvirksomhet. Vil planen sette

begrensninger på slik næringsvirksomhet? Nyberg tenker næring og ønsker å markedsføre ro og fred. I tillegg tenker en seg å utbedre gamle seterveger og tilby guida turer.

- Ad tema som er nevnt i Planprogrammet: Kjetil Vernes påpekte at alle tema er aktuelle for Rennebu med unntak av tamrein
- Informasjon og kunnskapsformidling ble påpekt som svært viktig
- Området er aktuelt for sykkelbruk og skiturer (mye brukt)
- Det er viktig å kunne åpne for nye muligheter (næringsvirksomhet og ulike aktiviteter) – samt avklare økonomisk støtte til slike tiltak.

MIDTRE GAULDAL

19. mai - Budalen Flerbrukshus

Til Stede:

Totalt møtte 32 personer. Fra HFK møtte prosjektleder Hilde Nystuen. Fra STFK møtte Per Olav Skurdal Hopsø, Tove Gaupset, Odd Arne Bratland og Kristin Prestvold. Ordføreren ledet møtet. Siri Solem fra kommunen og deltaker i arbeidsgruppa deltok også.

Innlegg:

- 1) Orientering om planprosessen v/ Hilde Nystuen
- 2) Kartlegging av villreinens leveområde v/ Bjørn Rangbru
- 3) Korte innlegg fra ulike ståsted om bruk og interesser i området

Gunnar Austrheim – Kulturhistorie. – Mennesker og natur i villreinens område. Hvordan mennesker har påvirket landskap og vegetasjon.

- DYLAN – hvordan forvalte et dynamisk landskap www.vm.ntnu.no/dylan/
- Budalen lvo – rikt og særpreget natur – og kulturlandskap, kalkrikt og 79 setrer, høyløer og utmarksslåtter – ser når benyttet og når gått ut av bruk
- Landskapet har flere dybder av ulik bruk
- NORUT, Skog og landskap – veg.kartlegging
- Intensiv bruk ift rødlistearter og gjengroing– flest ved moderat intensitet og i åpne habitat.
- Dyregraver datert 200 år f.Kr og fram til år 0. Datert fra 3 ulike tidsperioder. Kullmiler, tjæremiler i furuskogen. Jernvinne og tjæremile på Museumssetra
- Kulturminner og laserscanning. Vegetasjonshistoriske undersøkelser
- År 0 – 5-600 e.Kr store mengder jernutvinning og kull og mye beitedyr (soppspor i dyremøkk) for så å forsvinne igjen en periode. Økt aktivitet igjen fra 1600 og setringa startet. Fjellfrøstjerne indikerer slått.

Magnar Kosberg (leder landbruksutvalget) – Sætring/ bruk av området i næringssammenheng.

- Seterbruker i Nekjedalen og gard i Fordalen.
- Mange dalarmer og seterdaler
- Sau hovedsakelig – 13000 hvor Sokndalen størst med 7500, Endalen 1900, Synnerdalen 1900, Nekjedalen 1900. 174 buskaper med sau og ku.
- 1970 – kun 3 seterbrukere i Nekjedalen. Beitene forringet rundt gardene etter hvert, beitet så hjemme på de bratte jordene – startet opp igjen setringen på 1990-tallet i 6 uker om sommeren.
- 315 kyr og 1200 naut til sammen i dalførene.
- Seterleir – Endalen, Synnerdalen og Nekjedalen – et samarbeid med kommunen og FM. 4 unger/uke. 6-7 setrer. I Synnerdalen 1 seter med servering og 1 i Nekjedalen med som trapper ned.
- SMIL – seterfjøs restaurering
- Det varierer fra år til år mtp beiteskader av rein på våren. Spesielt på 1980-tallet, nå avtatt igjen framover dalen. Men ikke et stort problem – lever godt i lag!
- En del slår setervollene og kjører foret hjem

Berit Broen- Idrett, friluftsliv og hytteeiernes bruk av terrenget.

- Ønskelig å fortsette med idrettsarrangement som før. 4-summet på sørsida. Ulike turrenn (Tovefjellrennet og Sandfjellrennet). Turløyper kjøres opp for å nå flest mulige folk/hytteiere.
- Hytteeierne i dette området kanskje ikke de som ønsker mye tilrettelegging men tur, fred og ro.
- Kommunen har oversikt over antall hytter – et stort hytteområde som Forollhogna er friområde for.
- Villreinen er attraksjonen. Enkelt friluftsliv som ønsker det beste for villreinen.
- Jegere og fiskere er spredt over hele området. Den moderne turgåer går mer i flokk og kan styres.

Andre innspill

- Sikring leveområdet. Fjellstyrene all forvaltning av jakt og fiske, beite og setrer. Fjellstyrene er naturlig å trekke med i referansegruppa
- Villreinutvalget – 17-1800 dyr i vinterstamme. God og bærekraftig stamme ift andre interesser. Noen ønsker å øke stammen. For stor stamme tidligere– da avskyting rundt 1000 dyr og en verre jaktsituasjon.
- Landbrukspolitikken avgjørende framover – de økonomiske forholdene må være gode nok for å ivareta de verdifulle kulturlandskapene framover. En fjellmelding er ønskelig og at MD føler et ansvar for dette landskapet bør komme som et signal fra dette prosjektet
- Kanalisering mars til juni ved hjelp av skispor – få folk dit du vil. I dag går de kun inn til verneområdene og så sprer folk seg utover. Viktig med mer informasjon om forsiktighet i kalving og sist i drektighetsperioden.
- Ferdselen øker og viktig at buene ivaretas i Budalsfjellene
- Det er veier inn i området fra alle kanter, god oversikt og man klarer å høste 90 % av kvoten. Viktig å bruke adkomstmulighetene for å høste.
- Kunnskapsbasert og målretta forvaltning veldig viktig.
- Reiseliv – ivareta de som vil oppleve villreinen framover. Spennende produkter. Kulturminner – tenke tilrettelegging tidlig. Friluftsliv og informasjon er viktig.
- Ny arealplan, verneforskrifter og ny naturmangfoldlov – viktig med handlingsrommet framover og at det ikke blir ei tvangstrøye. Mange planprosesser og planer – 20-30 ulike planer.

OS

23. mai – Dalsbygda samfunnshus

Til Stede:

Totalt møtte 18 personer. Fra HFK Wilhelm Murray og prosjektleder Hilde Nystuen. Per Ousten ledet møtet. Ingunn Holøymoen fra kommunen og deltaker i arbeidsgruppa deltok også.

Innlegg:

1) Orientering om planprosessen v/ Hilde Nystuen

2) Kartlegging av villreinens leveområde v/ Jon Meli

- Grønnfjellsområdet er eget jaktfelt – unikt
- Nye villreinrapporten har nye begrep som 4 funksjonsområder innenfor leveområdet
- Tellende villreinareal, minsteareal, vald osv
- Nord for Ya helårsbeiter
- Biologiske grensa følger randsona. Alt tellende areal ligger innenfor leveområdet. Sopp og uro kan føre til at reinen trekker ned i skogen på myrer om sommeren.
- § 8 i hjorteviltforskriften – krav til vald. Ift at tellende areal kan trekkes ut hvis menneskelig bruk har endret bruken for villreinen.
- Minstearealet var 20.000 dekar i begynnelsen, nå ca 2000 dekar.
- Rapporten villrein og samfunn – viktig kunnskap for arbeidet
- NB en feil i kartet. Sætersjøvold: tellende areal ikke blitt med i kartet – mye aktivitet om vinteren av menneskelig ferdsel.
- Vinterbeite der minst snø. Mest Gulsinn.
- Mer bukk før enn de siste årene på vollene om våren framover mot Dalsbygda (1970 – delvis 1980 årene)

- Under kalvinga kan simlene gå 1 mil om dagen i Forollhogna – egen strategi i flate områder for å sikre seg mot rovdyra. Kløftsåsen, Sättåhaugen, Trøavillen – kalving. Etternølere en utfordring hvis grindene er atte – kalvene blir igjen på innsida, simlene bare legger seg på gjerdet.
- Bredfronttrekk
- Kjurrudalen - reinstrekk
- Trømsbua – mange elggraver
- 400 graver i Forollhogna registrert
- 900 m.o.h. skoggrensa i Os og tellende areal
- Rein og sau sammen på sommerbeite – v/Terje Skogland
- 2003 – vegetasjonskartlegging som konkluderte med 2000 vinterdyr og 4400 på sommeren. Hvis tok hensyn til sauen – 2500 om sommeren pluss kalver.

3) Erfaringer fra planprosessen regional plan Sølknletten v/Astrid Haug

- Rondane nord – fellesnevner med Forollhogna da også store verneområder der. Sølknletten fellesnevner med natur og folk
- Veldig klart fra departementet at dette ikke er en verneplan. Planen skal basere seg på kunnskap både om villrein og lokalsamfunnets verdier og utfordringer. Viktig å se på kommuneplanstatus – hva er diskutert før?
- Hovedutfordringer – se området som helhet uavhengig av grenser, sette varige grenser mot utbygging i fjellet, videre utvikling av hytteområder i randsonen nær infrastruktur, beite/trekk utveksling, ferdsel i området over tid. Fokusområder hytter i randsona.
- I Sølknletten er områdebruken over tid i fokus.
- LNF område – nasjonalt villreinområde. Landbruket kan fortsette som før og muligheter for utvikling av eksisterende virksomheter.
- Utviklingssona i Sølknletten – temakart villrein
- Eks. Atndalen der randsonen sjøl om kalvingsområde, men retningslinjer som ikke tillater hyttebygging
- Prøvd å få synliggjort utmarksnæring utover Landbruk Pluss at det er viktig. Planen sier noe om muligheter for utvikling
- Viktig å beholde mulighetsrommet!
- Forollhogna bør ha fokus på randsona. Huske det totale området – ikke bare sin egen kommune. Se sine forskjeller, styrker og muligheter. Samarbeid og informasjon er viktig! Sperregjerder er viktig tema.
- Ved revidering av forvaltningsplanen – så kan råd i retningslinjene i regionale planer være viktige, sjøl om man ikke påvirker direkte nå.

4) Andre innspill

- Fjellfølge- leier Utistuvollen i sommer og skal servere på den freda setra der.
- Andre områder enn Dalsbygda får nå merke utfordringene som Dalsbygda har vært gjennom i verneprosessen, f.eks Vingelen. Har også erfaring som er nyttig i denne prosessen.
- Rennebu – nye hytter hvor villreinnemnda er skeptisk. Nå også ny kunnskap viktig.
- Helhetlig forvaltning og næringsutvikling, positivt og utfordrende
- Ei støtte til villreinnemnda – en økt forståelse – samarbeid og nå flere sammen. Utfordring for enkeltpersoner å fronte.
- Sentralt - samarbeid mellom kommuneplanene. Retningslinjene – skal det åpnes for forskjeller?
- Viktig å samordne styringen av verneområdene og randsona – også mtp midlene. MD står bak de regionale planene.
- Harmonisering av grenser – mye vern i Dalsbygda. Det man trenger er bygdeutvikling og ikke flere retningslinjer. Tenke helhet.
- (Brandsfjell) Kjenner seg igjen i utfordringene ift tamrein og er godt kjent i området. Sterke følelser for området som er gamle samiske bruksområder. Det må være en helhetlig tenkning i all reinsforvaltning spesielt mtp hytter og ferdsel. Viktig å ta vare på den samiske historien og videreutvikle den framover. Tamreinnæringa har et ønske om å ta i bruk noe av de områdene som de mistet sist på 1800 –tallet (fra Kjurrudalen og mot Røros) f.eks en måned eller to før jul for å kompensere for den store uretten. De ønsker å være delaktige i den videre planprosessen.

TYNSET

25. mai – Kvikne Fjellhotell

Til Stede:

Totalt møtte 21 personer. Fra STFK møtte Tove Gaupset og fra HFK Wilhelm Murray og prosjektleder Hilde Nystuen. Ordføreren ledet møtet. Hilde Aanes fra kommunen og deltaker i arbeidsgruppa deltok også.

Innlegg:

1) Orientering om planprosessen v/ Hilde Nystuen

2) Kartlegging av villreinens leveområde v/ Erik Ydse

- Grønntjønnan til Magnildsjøene – kjørestopp i jakta for å ivareta trekket over Ya. Dette ble innført allerede før verneområdet opprettet og før fangsgropene registrert. Før vassdragsreguleringen gikk trekket lenger øst. Tidligere trekk vestsida av Ferningsjøen, før vassdragsreguleringen – i dag ikke så jevnt, mens de siste to årene har de vært der igjen. Eidsfjellet fått igjen trekk og hovedbruken er flyttet lenger østover.
- Se www.dirnat.no/kart/villreinbase - tellende villreinareal. Grønntjønnan er ikke med som tellende areal?
- Hyttebøkene viser økt ferdsel i NP. Den største økningen er på strekningen Vanggrøftdalen- Budalen. Godt vær gir mer besøk. God plass i Forollhogna.

3) Korte innlegg fra ulike ståsted om bruk og interesser i området

Harald Svergja og Arne Ingar Nymo

- Det er en redsel for nytt vern.
- Leveområdet går helt ned til bygda og dyrkningsområder. Seterområdene er viktige også som nydyrkningsområder (Feringdalen – Oddenseteregrenda)
- Flere seterveier innover i området. Plasseterveien går 3-4 mil innover i området. Allerede begrensninger på kjøring i jakta, bortsett fra for setereierne
- Hytter langt fram i bygda, antagelig ikke så berørt.
- Kviknedølene er flinke til å ta vare på villreinen.
- Nasjonalparksstyret har fokus på vernet og forvaltningsplanen, mens en regional plan skal ha like mye fokus på bruk og verdiskaping – mer mulighet for tilrettelegging av ferdsel, verdiskaping m.m. (Bersvend Salbu).
- Mange aktive jegere på Kvikne og noen selger kort som tilleggsnæring
- 1-3 som setrer. Ca 5000 sau på beite totalt på østsida og 4-500 storfe jevnt over det hele. Sperregjerder ved RV 3 og mot Orkla, sanketrøer og saltstein
- Vegetasjonskartlegging på østsida i 2011 – 70 km² og kanskje et par områder innover i NP skal kartlegges senere. Det er plass til flere beitedyr og det kan være aktuelt å leie bort beite til utenbygds. Det kan også bli aktuelt med sperregjerder for å avgrense beite.
- Kvikne lite dyrkbar jord, men betydelig areal innover fjellet og det kan bli annen beitedrift framover som mer storfe i utmarka (bjørkeskogen) som igjen generer mer sperregjerder. Sperregjerder av strøm kan være farlig for reinen, vikle seg inn i og også ei utfordring for folk og ferdsel. Beitebruksplan – vegetasjonskartleggingen en del av – helhetlig planlegging og økt interesse for storfe i utmarka
- Ved Grønntjønnan går det storfe. GPS radiobjeller er prøvd ut på 2 dyr i 2010 – over mobilnett/satellitt – følge med da de nærmer seg Vingelen og andre besetninger. Storfe ser ut til å gå sammen med rein uten problemer.
- Viktig å huske moderniseringen i landbruket – tilpasse og behov for å endre forvaltningsplanen og definisjon på næring i landbruket
- Saltstein utkjøring – næringskjøring – 240 saltsteiner som også reinen liker.
- Lite gardsturisme på Kvikne. Lite utleie av seterhus og ingen guiding, drives tradisjonelt landbruk. Savalen er reiselivets tyngdepunkt i dette området. Prosjekt Orkelbogen.
- Hyttebygging i randsona, ikke inn i villreinområdet – positivt.
- 2 hyttefelt ligger innenfor leveområdet i dag – kan være en utfordring med videre utvikling av disse – kjølen innover mot Falingnsjøen/ Ferningsjøen. Omfang og lokalisering er tema i buffersona og hytter er

viktig for bygda. Attraktive hytteområder, skal de være spredt eller konsentrert. Svergia/Øya/Nyssa. Ca 20 grunneiere i grunneierlaget der dette er aktuelt. Utmarksrådet har oversikt over de ca 15 grunneierlangene på østsida og statsallmenninga. Totalt ca 30 grunneierlag på Kvikne.

- Viktig å få grunneierne på banen for å engasjere seg i planarbeidet – ”prat rundt kaffebordet på forsommeren”.
- Gode skimuligheter og lite organisert, positivt for hyttefolket at det ikke er så kommersialisert. Løypenettet ligger hovedsakelig i skogen og innover i fjellet utpå vinteren. Det kjøres løyper i helgene – se www.skisporet.no . Hovedsakelig med løypemasking og litt med scooter på Kvikneskogen og til Tunfjellet. Se også www.kvikne.no. Eidsfjellrennet går i påska. Ellers er det sykkelritt på fjellveiene. Fjellorientering er aktuelt og orienteringsløp i skogen. Løypelaget stengte løypenettet i vår pga simleflokk i vår
- Populært å sykle og gå innover til Ytjønna - ferdselen har økt.
- KVO har godkjent brøyting inn til damuttaket, ellers ingen brøyting. Befolkningen ønsker å benytte veiene til skiløyper (i dialog ift jakt på høsten)
- Lite ATV og scooterkjøring – stor forståelse på denne sida av området
- Scooterkjøringa er slutt 15. april – og veiene er stengte til etter vårløsninga
- Plasseterveien – kraftutbygginga. Jegere etter denne veien – blitt bortskjemte. Veien stengt ved Storbekken.
- Kan det være mulig å få Grønntjønna inn under tellende areal? Skulle terrenget vært veid i forhold til bruk mtp kvoter? Men overgangsavtaler er viktig for å få felt kvota. Kan fort møte seg sjøl i døra her.
- Magnillsjøene – 5 setrer og 3 av dem i drift. Store besetninger og en del sau. Fiske og litt utleie av buer. Ti på topp og molteår trekker folk. Fint å sykle på seterveiene her - mer folk. Lite utbygging her. Lite beitedyr ift hva det er plass til 12-15 mil med felles bomavgift over til Vingelen. Vegetasjonskartlegging her viser et betydelig potensiale for storfe på beite, men mer begrenset for småfe. Tynset kommune er stor grunneier her – avgjørende for hva som skjer.
- Skola har et godt samarbeid med oppsynet og villreinutvalget m.fl. 10 klasse har blant annet et jaktkort hvert år. Villreinskole og overnattingsturer i området. Aktuelle tiltak i handlingsplanen
- Nasjonalparksenteret på Volla er et spesielt sted – hva blir status framover?
- En regional plan revideres ca hvert 10 år – en mulighetsplan.